

<http://cgtcatalunya.cat/spip.php?article9398>

Memòria històrica: Barcelona, ​​19 juliol de 1936. Les sirenes de les fàbriques criden als adors a la lluita

Date de mise en ligne : dijous, 18 de juliol de 2013

- Memòria històrica - Anarcoefemèrides -

Copyright © CGTCatalunya.cat - Tous droits réservés

Barcelona, 19 juliol de 1936. Les sirenes de les fàbriques criden als treballadors a la lluita

A partir d'avui iniciem la publicació de textos apareguts al número especial de Polèmica amb motiu del 50 aniversari de la Revolució espanyola de 1936. Aquests textos, que relaten la reacció del poble davant l'aixecament militar feixista, tenen el valor de ser testimoni de persones que van ser testimonis directes o protagonistes d'aquells fets.

Federica MONTSENY

Va clarejar el 19 de juliol a Barcelona entre el soroll ensordidor de les sirenes que cridaven al poble a les armes.

Tot el dia 18, i el 17, i el 16, se'ls havien passat els treballadors muntant guàrdia prop de les casernes i centres oficials. Fins a les quatre de la matinada del 19 van romandre els militants en els sindicats, en la Generalitat i en tots els centres i ajuntaments dels pobles i poblacions de Catalunya. Arribaven notícies confuses de tot Espanya. Que si a Saragossa s'ha revoltat Cabanellas, que si a Sevilla Queipo de Llano i a les Canàries el general Franco. Que si s'espera el cop a Barcelona per aquesta nit. Abad de Santillán, Garcia Oliver, Ascaso, Durruti i Assens, els dos últims en representació del Comitè Regional i de la Federació Local, havien estat a Governació i a la Generalitat, exigint de Companys el lliurament d'armes, indispensables per a organitzar la defensa al centre de la capital i a les barriades. Se les van negar fins l'últim moment i els primers combats van haver sostenir donant el pit nu als fusells i als canons. I ja començada la lluita, només ens van donar un centenar de pistoles. El poble va haver d'armar, conquistant les armes a les tropes revoltades.

Les descàrregues de fuselleria, el fragor dels combats retronava d'un àmbit a l'altre de Barcelona. A la regió, el poble estava també sobre les armes. Els treballadors acudien de tots els pobles, concentrant sobre les places fortes. Figueres i Girona van ser durant força hores motiu de gran preocupació. El poble envoltava les casernes, impedit la sortida de les forces rebel·lades contra la República. Lleida i Tarragona no van arribar a revoltar-se, ja que el moviment, no triomfant a Barcelona en les primeres hores, va aparèixer ja sense solució de continuïtat en la resta de Catalunya.

Tot el dia 19 la sort va estar indecisa... La presa de la Telefònica i de Capitania van ser els primers triomfs efectius del poble. Tan aviat va poder establir-se el tall que va detenir l'avanç de les forces que dirigien, des dels diferents casernes, a prendre els edificis oficials i les ràdios, es va tenir la seguretat que a Barcelona no es declararia l'estat de guerra. Als barris alts i en els aristocràtics, on estava la gent de dreta i els convents, la lluita anava adquirint caràcters decidits de guerra social. Atacaven i es defensaven des de les esglésies i cenobis, i el poble, de manera espontània, va tornar tot el seu furor contra ells. I mentre els avions lleials volaven sobre la caserna de Sant Andreu, sobre Capitania i sobre el Parlament català, mentre tronaven els canons arrabassats a les tropes revoltades, a la plaça de Catalunya i a la caserna de l'Avinguda Icària, mentre les forces d'Assalt i Seguretat, alguns guàrdies civils que no s'havien revoltat ni van voler romandre a l'expectativa, i els militants de la FAI i la CNT, al capdavant d'aquestes forces, prenen la Telefònica - Durruti va ser el primer que va entrar en ella-, el Hotel Colón, Capitania i Drassanes, les dones, els homes i fins als nois, atacaven com podien els convents. Falangistes, requetés, la gent de dreta del Sometent s'havien refugiat en ells i feien foc, al costat dels monjos, contra les masses. El furor mil·lenari i contingut de les multituds cap a l'Església, multiplicava les energies. El foc anava estenent d'un edifici a un altre, mentre els frares i els seus satèl·lits escapaven per les clavegueres.

L'epopeia de Capitania

Els guàrdies civils, de seguretat, Assalt i Carabiners que es van sumar al poble, havien llançat les seves guerreres i les seves gorres i lluitaven en mànigues de camisa, confosos amb els obrers. Barrejats amb el poble lluitaven també

els soldats i els militars antifeixistes. Va ser així com els guàrdies seguien electritzats a Garcia Oliver i a Durruti, transfigurats pel dolor i la ràbia de la mort de Ascaso, anant d'un lloc a un altre, acudint a tot arreu, com si tinguessin el do de la ubiqüitat, terribles, imponents, escombrant l'enemic amb els seus fusells. Tota la ciutat va ser teatre de la revolució desencadenada. El poble, a mesura que ocupava els reductes de l'enemic, s'armava. Els canons s'arrossegaven pels carrers a força de braços humans. Mentrestant, les coses s'anaven organitzant. Mentre la lluita continuava, es va començar a preparar l'alba d'un nou dia, ja que Barcelona, Catalunya estaven en mans de la Revolució triomfant. El Comitè de Milícies Antifeixistes, constituït el dia 20, i en el qual es trobaven representats tots els sectors en lluita contra el feixisme, era, de fet, el veritable Govern de Catalunya. La Generalitat desapareixia davant la força del nou organisme revolucionari sorgit de la voluntat popular. Els Sindicats de l'Alimentació i de la Distribució estaven encarregats de regular l'abastament de Barcelona. D'ells va sortir el Comitè de Proveïments, que després es convertiria en Conselleria. A les barriades, els Comitès revolucionaris assumien la responsabilitat d'organitzar el desenvolupament de la situació.

A les comarques de Catalunya passava el mateix. L'intent feixista havia estat reduïda immediatament, els ajuntaments estaven en poder del poble, els Comitès de Milícies Antifeixistes creats, la Revolució era ja un fet grandios i esperançador.

La bandera roja i negra oneja al vent triomfadora

Però les notícies que arribaven d'altres regions no eren tan satisfactòries. Madrid se sostenia gràcies a l'empenta dels treballadors i al bloc de voluntats antifeixistes immediatament establert. Saragossa estava en poder dels rebels, per culpa de la traïció del governador. Marroc i Mallorca, també. Sevilla defensava, amb els obrers refugiats a Triana, venent cares les seves vides.

Mas a Barcelona, a Catalunya, el 19 de juliol s'extingia gloriosament, en l'embriaguesa revolucionària d'una jornada de triomf popular. Les lletres CNT-FAI destacaven en murs i edificis, a les portes de cases, als cotxes, sobre totes les coses. La bandera rojinegra onejant al vent era una imatge que contemplàvem amb l'ànima i els ulls il·luminats, preguntant-nos si estàvem adormits o desperts.

No, no dormíem. A recordar-nos la realitat fecunda i tràgica venien les vídues i els orfes. Quanta sang vessada! Quants homes caiguts en el fragor dels combats, confosos en el seu heroic anonimat!

El valor espartà de les nostres dones

Record a les dones de la família Ascaso, estoiques, espartanes. I a la compañerita de Obregón, secretari de la local de Grups Anarquistes, mort en combat a la plaça de Catalunya, preguntant-nos, mentre ens donava el menjar al improvisat refectori a l'antic Foment del Treball, convertit al ocupar els treballadors, a casa CNT-FAI, a tots, cada minut: Heu vist Obregón? Si el veieu dir-li que em doni notícies; estic inquieta... Començava el gran drama, la gegantina obra i la terrible lluita. Però això ja pertany a la història que encara no s'ha escrit i que estem fent tots els catalans i tots els espanyols.

Publicat a Polèmica, núm. 22-25, juliol 1986

Articles relacionats:

[[-\]](#) [19 juliol 1936. Madrid disposat a la lluita](#)

[-] [El 19 de juliol de 1936 a València. Quinze dies d'incertesa](#)

[-] [Tres dies de juliol](#)

[-] [El Comitè de Milícies Antifeixistes](#)

FONT: [REVISTA POLÉMICA](#)